

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

335. An decretum Pii V. quod incipit, Decori, & honepropter mornum
lepræ, & epidemiæ exire de Monasterio, an inquam, hoc Decretum
extendendum sit ad aliam infirmitatem, non tantum aliis, sed soli ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

praxi Episc. part. 1. ver. Moniales. §. 16. qui testatur ita declarasse sacram Cardinalium Congregationem.

2. Sed his non obstantibus, hoc fieri posse ex sola licentia Superioris dicte Monialis, & ita seruari in praxi tenent Emanuel Rodriguez sibi contrarius, ubi supra in summ. tom. 3. cap. 96. n. 4. Hieronimus Rodriguez in compen. qq. Regul. resol. 26. num. 38 & Portel in addit. ad dubia Regular. ver. Monialibus, num. 1.

3. Verum circa presentem questionem, ita asserit Villalobos in summ. tom. 2. tr. 35. diff. 45. n. 9. Rodrig. dice, que para traher Abadesa de fuera, es necesaria licencia del Papa, o del Nuncio, que viene para ello autorizada, como lo declaro la Congregacion de los Cardenales; En lo que toca a esta declaracion parece dudosa, porque no la trahen Faxinacio, ni Marzilla, y dice Portel que no esta en uso en Portugal, y yo tambien he visto lo contrario en Castilla, mas si essa se hallasse autentica ha se de hazer assi; mayormente en caso que viesse de haver discordia, porque podrian las Monjas recurrir al Nuncio, y si fuesse deste parecer tendrian pejudambres los Prelados; mas no constando desta declaracion, tiene buen fundamento lo que queda dicho. Sed his non obstantibus, ego puto non esse recedendum a prima sententia negativa propter declarationem Cardinalium addictam a Castellino ubi supra in hoc tract. resoluit. 99. in fine.

RESOL. CCCXXXIV.

An superiores Regulares possint absque interuentu Episcopi dare licentiam suis Monialibus exiendi a Monasterio ex iusta causa? Ex p. 1. tr. 2. & Misc. 2. Ref. 24.

§. 1. Affirmatiue respondet Bruno de priuileg. Regul. p. 2. tr. 4. c. 6. propos. 10. Nec obstat aut Constitutio Pij V. inchoata, Circa pastoralis, qua Pontifex requirit Episcopi consensum in scriptis ad cuiuslibet Monialis exitum; sicut etiam declaratio Cardinalium a Roderico proxime citando allata. Quoniam per non vsum hac constitutio, sicut, & Cardinalium declaratio in pluribus partibus non est recepta: Deinde non debet intelligi de illis Monialibus, que subdita sunt Prælati regularibus, sed de illis, in quas Ordinarij iurisdictione potiuntur, de immediate Papæ subiectis, ac si de omnibus intelligeretur, non procederet prohibitio exitus Monialium, cum occurrat causa legitima: vt resoluit Marcellinus a Sancto Benedicto in Compend. priuileg. Fulien. verb. Concil. Trident. 24. in Schol. post Nauar. l. 3. Concil. tr. de Regul. cons. 48. Sic etiam tenent Roder. tom. 1. qq. Regul. 98. art. 6. idem Nau. cons. 6. de Statu Monach. & Comment. 4. de Regul. in 6. ad vers. 3. Quibus adiunge Mirand. de Sacris Monialibus 9. 3. art. 6. conclus. 1. Suar. de Relig. 4. l. 1. c. 9. n. 13. Bonac de Clausura, & panis eam violantibus impositis, q. 1. punct. 8. n. 1. Lezana in summ. qq. Regular. cap. 15. n. 21. Tambur. de iure Abbatiss. disp. 21. q. 6. Azor. inst. Moral. par. 1. l. 13. c. 8. q. 1. Sanchez in precep. Decal. l. 6. c. 15. n. 28.

2. Non obstat, Secundo illud Tridentini cap. 5. sess. 25. de Regular. videlicet, Nemini Sanctimonialium licentia post professionem exire a Monasterio, etiam ad breue tempus quocunque pretextu, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbata: Quoniam citatus Nauar. & alij illud interpretantur de subditis immediate Papæ, aut Ordinario non autem de Monialibus subditis Regularibus Prælati, cum in eodem capite subdatur; Dicit autem tantum Episcopus, vel superior licentiam debet in casibus necessariis: Et quoad hanc clausulam non reuocat priuilegia, que tamen immediate post clausulam præcedentem reuocauerat. Nec

obstat reuocatio priuilegiorum apposita præfata Bulla Pij V. quoniam quoad hoc non reuocat Tridentini facultatem in proxima clausula concessam, cum Pontifex dicat, se velle adherere Tridentino vt præcitati Roder. & Nauar. sentiunt. Vbi autem Tridentinum non viget, obiectio nullam vim habet Ita Bri no.

3. Sed contrarium tenendum esse existimo. Dico igitur, quod Moniales Episcopo, vel Sedi Apostolicæ subiectæ exire non possunt nisi adit consensus, & licentia Episcopi, vel eius Vicarij Generalis. In Monasteriis vero exemptis, que Regularibus subduntur, facultas exiendi concedenda est à superiore Ordinis, vel ab alio Prælato immediato, & præterea ab Episcopo, vel illius Vicario, vt habetur in Concilio Tridentino sess. 25. capite 5. & in Bulla Pij V. que incipit, Decoris & honestati, sub his verbis; Quæ tamen præter alios Ordinum Superioriores, quibus circa Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium loci Ordinarium, etiam prædicta Monasteria ab Episcopo, & Ordinariorum iurisdictione exempta esse reperiantur, cognita, & expresse in scriptis approbata sit. Quicquid dicant in contrarium Emanuel Roder. qq. Regular. tom. 1. questio. 49. art. 6. Mirand. de Sac. Monialibus questio. 3. art. 6. dicentes quod in Hispania dicte Constitutio Pij V. neque recepta fuit, neque ad vsum redacta. Contra quos disputat præcipue Suarez de Relig. tom. 4. libro primo capite 9. dicens, legem Ecclesiasticam non pendere ex acceptatione, neque sua vi destitui, nisi post longissimam præscriptionem; idque nostram sententiam Constitutioni Pij V. conformem sequuntur præter Suarez loco citato, Nauar. tom. 4. de regular. numero 60. Sanchez tom. 1. in Decal. libro 6. capite 15. numero 26. Azor. tom. 1. in inst. moral. libro 13. capite 8. Bonacin. de Clausura questione 1. punct. 8. numero 1. Vettorell. de orig. & claus. Monial. §. An solus Episcopus p. 2. c. 6. & hæc omnia docet etiam Tamburinus de iure Abbatissarum disp. 20. q. 3. num. 6. & 7.

4. Imò Monialibus, in casibus exceptis, è Monasterio Episcopo vel Sedi Apostolicæ, aut Superioribus Regularibus subiecto exire non licet, nisi adit consensus communis Episcopi Diocelani, & Superioris Regularis, si ei subiectæ existunt, ita vt si illæ, que potestati Regularium subiectæ sunt, sine Bulla, & licentia Ordinarij egressæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia debent ipsæ, & earum Superiores (de quorum licentia è Monasterio fuerunt egressæ) ab eodem Ordinario puniri, non obstantibus quibuscumque priuilegijs Et ita declarauit S. Congregatio teste Armendariz in addit. ad recop. legum Nauaræ l. 2. in 18. l. 6. 7. num. 103. Stephan. Vveym. ad 24. Const. ex iure communi de sumptis, & per Concilium Tridentinum innouatas, Constit. 19. num. 19 & Barbosa de potest. Episc. part. 3. allegat. 102. num. 28.

RESOL. CCCXXXV.

An Decretum Pij V. quod incipit Decoris, & honestati, editum anno 1569. in quo conceditur Monialibus propter morbum lepra, & epidemiam exire de Monasterio, an inquam, hoc Decretum extendendum sit ad aliam infirmitatem non tantum aliis, sed soli Moniali nocentiam cui exiendi a Monasterio remedium adhiberetur, si alia periculum vite, aut grauis, & diuturna infirmitatis probabiliter timetur? Ex p. 1. tr. 15. & Misc. 1. Resolut. 23.

§. 1. Negatiue respondendum est. Ita tenet Guttier. in Can. qq. l. 1. c. 14. Zerola in praxi. p. 1. ver. seqq. Moniales.

Sup. hoc in duabus Ref. seqq.

Moniales, q. 16. & p. 2. eodem ver. in fine Barbofa de potest. Episc. p. 3. alleg. 10. 2. n. 20. Megala in 3. p. l. 4. c. 3. q. 1. n. 5. Sanchez in sum. 10. 2. l. 5. c. 1. n. 39. & Rodriguez in sum. Hispana, quã nuper edidit, tom. 3. c. 96. n. 3. vbi notat, quòd quia in Hispania aliqui Medici asserbant morbum gallicum includi sub nomine epidemiar, & strumæ, & cancrum sub nomine lepræ, quæ quidem omnia negabat Ludouicus de la Valle Medicus Regis, idè ad Sacram Cardinalium Congregationem delata fuit hæc quæstio cui ita respondit.

2. Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, supradicta opinionum varietate, singularumque rationibus diligenter perpensis, declinavit in sententiam Doctoris Ludou. de la Valle Medici Cameræ Hispaniarum Regis. Cuius in responso à se edito, zelum & prudentiam in assequenda sanctæ memoriæ Pij V. mente plurimum in Domino commendauit eiusdem Pij V. constitutionem de clausura Monialium loquentem nomine epidemiar, eam tantum epidemiam intelligere, quæ est vera, & realis pestis, ita vt ob alias infirmitates huic aliquo pacto conformes, sed tamen benigniores, etiam si epidemiar nuncupentur, nullo pacto Monialibus professis ex Monasterio exire liceat, atque hoc decretum ab omnibus ad quos pertinet, inuoluntate obseruari mandauit Ioannes Garfia Cardin. Merlinus.

3. Multas rationes adducunt DD. pro hac sententia, sed præcipue illam, quia Pius V. in Bulla dicit nulla alia occasione & prætextu, quam illius triplicis infirmitatis, licere Monialibus exire à Monasterio. Vnde excludit quamcumque extensionem ad alios casus, cum vtatur dictione illa taxatiua, nulla ratione. Et go, &c.

4. Verum non desunt DD. qui contrariam sententiam tuerentur. Hi sunt ex Societate Iesv. P. Ioan. Azorius p. 1. l. 1. c. 8. q. 1. ad fin. doctissimus senex Navar. comm. 4. n. 48. de Regul. & in c. statumus 19. q. 3. n. 49. Franc. Zipæus in praxi iuris Pontif. l. 3. §. de regul. n. 42. Ioan. de la Cruz de stat. relig. l. 1. c. 5. dub. 4. conclus. 2. Graffius in dec. p. l. 4. c. 23. n. 17. in fin. & Nouissimè Bonacina tr. de leg. disp. 1. q. 1. punct. 3. n. 19. vbi ait, Pius V. in Extrauaganti, quæ incipit, *Decoris*, statuit, ne Monialis exire possit à Monasterio alia de causa, quam occasione incendiij vel infirmitatis lepræ vel epidemiar, negandum tamen non videtur, quin liceat Monialibus exire, etiam aliis de causis conformibus dum imminet probabile periculum vitæ, aut grauis & diuturni morbi. Ratio est, quia isti casus videntur per epiicem excepti, & Ecclesia non obligat cum tanto incommodo. Hæc ille.

5. Ad argumenta contraria posset aliquis ita respondere Ad primum, de illa responsione Illustriss. Cardinalium, non constat authenticè. Ad secundum, licet in Bulla Pij V. adsit dictione taxatiua, tamen Euerardus in suis topicis legalibus, loco à natura dictionum taxatiuarum n. 4. Gomez tom. 1. variarum, c. 11. n. 12. & alij asserunt dictionem taxatiuam non excludere casus similes, & in quibus eadem ratio, vel vrgentior militat. Ita licet in l. fin. C. de reuocand. donat. decernatur ob solas causas ibi numeratas posse reuocari donationem, tamen docent plures DD. posse quoque ex aliis grauioribus aut æquè grauius. Ita Abb. c. fin. de donat. n. 3. Molina Iuriconsultus l. 1. de primog. c. 9. n. 32. Lessius l. 2. c. 18. dub. 10. n. 14. & alij. Et tandè Clem. VIII. interdixit suo motu proprio, qui incipit, *Religiosa Congregationes*, munera à Regularibus dari, præterquam in casibus ibi exceptis, & tamen Bulla de largitione munerum Religiosis interdicta, n. 38. 39. & 40. docet eos casus exceptos, extendi ad similes, in quibus eadem ratio militet. Idem potest dici in casu nostro.

Sup. hoc infra in tr. 3. Ref. 11. §. vlt. & ex doctrina Ref. 64.

RESOL. CCCXXXVI.

An iuste poterit concedi Moniali licentia exeundi à Claustro causa medendi morbo ita periculofo, vt eius salus desperaretur; ea non egressa? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 107.

§. 1. **R**esolutio huius casus pendet ex illa quæstione, nequam alibi * proposuimus, nepe vt casus exceptionati in Bulla Pij V. extendantur ad casus similes. Multi negant, vt notat Scortia in Bull. Pontif. episc. me 94. theorem. 228. & multi affirmant, cum quibus ego sentio, & ideo assero, quòd iuste concedi poterit Moniali infirmæ licentia, vt à Monasterio exeat causa medendi morbo periculofo, ita vt eius salus desperetur, ea non egressatum quia credendum non est. Summos Pontifices cum tanto dilpudio voluisse Moniales ad clausuram obligare, tum quia leges Ecclesiasticæ non obligant cum tanto periculo; tum quia quod pro charitate inueniuntur, contra illam retrogradi non debet, & tandem, quia defensio naturalis nemini tollenda est. Et ita hanc sententiam tenet Peirinus in priuileg. Minimor. tom. 2. consuet. 6. Pij V. §. 4. n. 14. & Suarez de Relig. tom. 4. tr. 1. l. 1. c. 9. n. 9. pro cuius firmitate inuenies pulchram allegationem Io. Maria Novarij apud Riccium in praxi tom. 4. resol. 193. num. 3.

RESOL. CCCXXXVII.

An si agritudo Monialis sit talis grauitatis vt indico Medicorum credatur mortura, si non exeat postquam 10 à Monasterio exire? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 137.

§. 1. **A**d hoc dubium respondet Granadus in 2. contr. 7. tr. 3. p. 1. disp. 8. sect. 5. n. 13. asserens Moniales teneri non egredi Monasterio propter astrictiudinem, etiam si certo sciretur eas aliter morituras, quia tanti momenti est clausura earum, vt merito præponderare censetur periculo vitæ etiam euidentissimo, & sane alioqui daretur multis Monialibus occasio exeundi Monasterio nam periculum mortis sæpe crederetur imminere, & Medici frequenter id contulerent: nec obstat dispensatio illa, quam asserit Nauar. nam ea potius nostra sententia confirmatur, dispensant enim Pontifex in sua lege cum aliquibus Monialibus, sed inde non inferitur exire posse sine dispensatione, imò potius colligitur dispensationem esse necessariam, & sine illa peccare lethaliter Monalem quæ propter morbum lethalem egredietur: loquimur autem de morbo lethali, non contagioso, nam si prudenter timeretur infectio, vt si pestis grassaretur per Monasterium, nec aliter posset impediri, liceret Moniali peste infectæ egredi Monasterio, nam tunc bonum totius communitatis præponderaret, & ita in hoc & similibus casibus dispensauit Pius V. in suo Motu. Hæc omnia Granadus qui citat Sanchez & Lorcam.

2. Sed ego cum Suarez & aliis in 3. p. tract. 1. resol. 105. probabiliter docui iuste posse concedi Moniali infirmæ licentiã exeundi claustrum causa medendi morbo ita periculofo, vt eius salus desperaretur, ea non egressa, & hanc opinionem probabilem putat Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 5. dub. 4. concl. 2. quia casus iste est similis exceptis in supradicto Motu Pij V. imò vrgentior, cum de tuenda Monialis vita in eo agatur: ergo à dicto Motu proprio non censetur exclusus. Consequencia est manifesta ex doctrina supra tradita. Cæteras rationes videbis penes me loc. citat, concedo tamen contrariam sententiam probabiliorē esse, quam præter Granadum, Lorcam, & Sanchez